

Acésta fóia ese
cate 3 cóle pe luna
si costa 2 fiorini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
1 galbenu cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abonédia la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiiu, séu prin posta
séu prin domni co-
ectori.

Nr. 9.

Brasiovu 1. Maiu 1877.

Anulu X.

Sumariu: O lacrima ferbinte. (Urmare). — Romanulu in poesi'a sa poporale. (Urmare). — Ceva din cunoscintele me-
teorologice. — Procesu verbale. — Publicarea baniloru incursi. — Bibliografia.

O lacrima ferbinte.

(Urmare.)

Domnule Protopopu!

Dorite in Christosu frate!

Cartea mie trimisa cu mare bucuria o-am pri-
mitu. Planurile si anim'a cea buna catra folosulu
natiei inaintea mea 'i fórté de mare pretiu; si déca
D-dieu te au inpoteritu, 'ti face lauda si nume vred-
nicu de nemurire. — Och! de am avea multi barbati
pe care norocirea partinindu'i se gandésca asia fru-
mosu, inaltu. Ci o nenorocire gonesce de multe vé-
curi némulu nostru. Saraci'a care tiene mintile, ta-
lentarile cele frumoése si manile legate si viéti'a cea
prea timparia a invetiatiiloru natiei, apoi negandirea
si lipirea catra celu vechiu reu obiceiu a remanea
indestaliti cu sórtea parintiésca, ból'a cea mai rea a
puçiniloru avutiloru nostri. Noi nu ne trezimu din
somniau nostru, déca avemu auru, cai, boui, iosagu,
suntemu indestuliti, se mai inbogatimu si mintea cu
densii n'avemu grija; de aceea cu atat'a mai tare te
pretiuiescu, cu catu unulu dintre cei mai rari barbati
in natia te aflu — a griji de mai inalt'a sórte a
natiei — a avea nati'a de rudenii, a te lipsi cá se
inbogatiesci nati'a si in averile fratiei tale, nu pro-
priulu ci comunulu bine ala natiei a'lu iubi si a'lu
dori, aceste suntu cele ce te voru inaltia la ceriu.

Vedu, dorite frate, cá D-dieu pe langa alte bu-
natati te-au daruitu si cu ánima inalta, asiu dori cá
D-dieu in acestu cugetu se'ti ajute cá se poti alege
si planuri care se rodésca cu multu folosu spre a
natiei bine, pentru aceea dara asiu dori cá se po-
temu avea intalnire se pociu si eu descoperi parerile
mele, cu care intre alte bune sfaturi a mariloru no-
stri nationalisti socotescu alegerea a unoru bune lu-
cruri spre folosulu natiei a'ti-o usiurá, cá de si la
multe planuri, despre care mi-ai scrisu, cu puçina
modificatie dupa parerea mea m'asiu invoí, unele to-
tusi de totu le asiu schimbá, cá eu suntu de parerea
acelora cari socotescu, cá la civilisati'a unei natii nici
o sprijóna mai puternica nu póte fi de catu sciin-
tiele si prin acestora ajutoriu a inbunatatirii si lumi-
narii ánimei si a sufletului. In scrisóre pe chartia

nu me pociu pe largu esplicá, fara pociu intielege,
cá eu de catu agenti la curte, mai voiamu se fundu-
luescu séu scóle séu la scolari nationalisti si de mare
talente stipendii si ajutoriu, se'si póta desvelí talen-
turile sale, cá aceste dupa cócerea si inbogatirea
loru de sine, pe cate talenturi mari vomu avea, pe
atati'a agenti pretutindeni vomu numerá.

Acumu trebuie se inchidu cartea, cá cealalte ce
se tienu de amicitia nóstra, ii intielege din fratele
meu, care se duce de aici cu pitióre mai sanatóse
de cumu au adusu in Siumleu. Iti multiamescu de
pretesiugulu catra densulu aratatu si sarutandu-te in
gandu suntu

credintiosu in Christosu frate
Ales. Sterca Siulutiu,
vicariulu a totu Salagiulu.

Siumleu, ¹³/₂, Aug. 1839.

Originalulu se afla in possessiunea parochului
Tordosianu in Alb'a-Iuli'a.

Et horum meminisse juvabit.

In an. 1842, cu ocasiunea candu magiarii feu-
dali in diet'a Transilvaniei creasera art. de lege despre
introducerea limbei magiare chiaru si in bisericile
rom., fericitulu mitrop. Alesandru St. Siulutiu, atunci
vicariu foraneu Silvaniei, provocá clerulu rom. de
ambe confesiunile si prin elu natiunea intréga, la
pasi solidari. Avendu norocirea de a posede una
copia fidela de pre acelu actu de provocare, cu pla-
cere 'lu damu publicitatii si, bine cá actulu insusi
vorbesce mai pre susu de tóte, prin urmare nu are
trebuintia de comentariu, totusi credemu, cá este
datorinti'a nóstra de diurnalisti a observá celu pu-
cinu, cá 'lu publicamu pentru cá se védia nepotii ce
au patítu betranii si cá se scia ce au lucratu unii
dintre ei atunci, candu erau „rari nantes in gurgite
vasto,” cari se fi avutu sperantia, cu atátu mai pu-
cinu curagiulu de a intreprinde ceva pentru viitoriulu
natiunii. Petrunsa de stima si respectu catra repau-
satulu, generatiunea presenta are ocasiunea de a vedé,
cá ideea de a tiené in Blasiu unu congressu natiu-
nalu grandiosu, cá celu din 1848, inca la 1842 erá

concepta in spiritulu lui Siulutiu. Firesce că dintr'aceia, cari s'a inciripatu dela 1848 încóce, pucini voru fi cari se pricépa insemnatatea actului si pericolulu la care se poté espune Siulutiu pre tempurile acelea. Din publicarea actului va resultá celu pucinu recunóscerea adevérulei, că déca atunci candu natiunea rom. gemeá in sierbitute si numai unii rari lucéferi mai avea speranti'a de a o scapá de perire, acumu candu ori-si cumu, dar celu pucinu poporulu nu mai e marfa, si press'a inca, de si cu óresi-cari pericle, totusi este binisioru libera, dóra nu ar fi nici pecatu nici crima a lucrá toti si mai cu de a densulu intru interesulu natiunii si a nu se codí care in catrau si numai atunci a se aratá, candu e trebuintia de romani la cutare oficiu, că se inaintedie pre socotél'a natiunii, in acestu casu, vedi bine că romanu; — apoi in fine se va constată si adevérule, că magiarii, de si contrari anteluptatoriloru romani, prin urmare si lui Siulutiu, cunoscúndu ei totusi că nu lucra din motive si interese personale (Brasiovenii le numescu „locale“), si inainte de 1848 si dupa aceea, cu neasemenatu mai mare stima si respectu vorbiá si vorbescu inca despre Siulutiu, decâtu despre unii farisei si publicani. — Se nu uitamu dara, că Siulutiu au iubitu multu natiunea sa si cu numele natiunii pre buze rogandu-se pentru densa, au moritu.

Lasamu se urmedie tectulu actului cestiunatu.

Nr. 131. A vicario foraneo Sylvaniae. Reverendissimo domino Theodoro Serény, parrocho gr. cat. oppidi Fogaras, archidiacono a. Venetiensi et districti Fogarasensis vicario foraneo, s. sedis consistorialis assessori, domino in Christo fratri colendissimo, in stricte officiosis, per Cibinium Fogarasini. — Prea onorate domnule vicariu colega! si frate in Christosu pretiuite! — Ce fortuna grea se redica se intunece si aceea pucina lumina a sórelui, care de sub miriadele negriloru nuori a vécuriloru trecute, incepù a lucí pe c(o)eriulu romanu — din novelele, care ne publica (lescu) operatele di(a)etei tierei si proiectele magiariiloru, sciu că ai vedíutu; esistentia natiei nóstre, cultur'a si relig'ia cu poternic'a introducere a limbei magiare insusi in bisericile, catedrele si cartile nóstre, in cea de pre urma perire a primesdii se aduce, nu fara calcarea juris naturae et publici gentium, si punerea sub picíóre a renduelei cei D-diesci, care prin s. Paulu apost. la Rom. 12 v. 12—26 si acolo s'a spusu, unde dise, că mai bine este a graí unu cuntu cu intielegere, decâtu mii fara intielesu.

Ce intunecare si orbire si misieletate au adusu in cleru si in tóta nati'a romana introducerea literelor si limbei straine in literatur'a si bisericile romane, na'i limba se póta esplicá; nici lacrimi destule se se póta plange. — Cá de unu blastemu si anathema din c(o)eriu pentru peccatele nóstre si a natiei nóstre pogorite, si-aduce nati'a aminte de fapt'a lui Alexandru principulu Moldaviei, carele la vicleanulu svatu alu lui Teoctistu Bulgarulu, lapedandu literile stramosiesci, imbracá cartile bisericesci cu

sdrantie straine, si facù nati'a muta si órba cu limba mastiha, la care anatema urmà alt'a, articululu tierei Comp. Const. III. R. I. Tit. II. Art., si acumu candu incepuse nati'a, că dintr'o bóla grea a se sculá si dintr'o temnitia fara ferestri intunecósa a esí la lumina, éra sbiciulu peccatorulu nóstre că asemenea góna si intunerecu i se pregatesce celoru dintaiu.

Spre impedecarea reului si primesdiei acestei mari, care nu numai religiei, dar' mai virtosu la tóta nati'a amenintia cu surpare, precumu nici o potere fisica nu voimu a intrebuintiá, decatu morala a umilitei rogari acolo unde se cade, asia lucru nefiindu numai a religiei, ci a intregi natií, socotescu, că rogarea care in tréb'a acést'a trebue la santit'a Maiestate si la staturile tierei îndreptata, se se faca cu sfatulu si cu intielesulu a tótei natií intr'unu soboru mixtu-religionario-nationalu.

Dreptu aceea, fiindu-cá ardet Ucalegon, et periculum est in mora, avendu prea onorat'a Domnia Ta, nu numai că vicariu episcopescu, si că decanu, a priveghea pentru binele religiei si alu culturai nationali(cesti), officiose si fratieste amu voia a te cercá si te rogá, că precumu eu despre partea mea că vicariu si decanu voiu face, asia si prea onorat'a fr. Ta pre prea luminatulu domnu episcopu se'lu rogi si se ceri, cá:

In obiectulu acesta atingúndu-se lucrulu de tóta nati'a romanésca si de ambe religiele resaritului, prea luminatulu dom. nostru episcopu, fara zabava se se intieléga cu celu-alaltu prea luminatu domnu episcopu romanu dela Sibiiu, si fiindu periculum in mora, au prin deputati, au insusi in persónele sale (ce ar' fi mai bine), au bateru prin o suplica la tronulu Maiestatei se se róge, că articululu di(a)etei de acum pentru introducerea limbei magiare in biserici si in cartile bisericesci romanesci se se milostivésca a nu'lu sanctioná(lui), ci cá unu prea bunu domnitoriu si parinte se se milostivésca a ascultá in tréb'a acést'a antaiu si rogarea si reflexi'a natií si a clerului romanu de ambe partile, ca jure naturae et publico gentium nici o natié acela jus nu póte avea, că la ceea-lalta natié fara voi'a ei, usulu limbei sale de natura si de Ddieu datu, se'lu póta cu poterea — via facti — fara de a ascultá et alteram partem, si fara voi'a ei a schimbá si a o obtrude(lui) mai cu séma in cultu divino, limba straina, spre care sirsitu se se róge.

2. Cá se nu póta cineva iscodí acelu prepusu, precumu dór' nati'a nu are scire de rogarea si reflexiile, ce se voru asterne santitei Maiestate, se se milostivésca a dá imperatésca facultate ambiloru episcopi, că se adune unu soboru mixtu-religionario-nationalu din deputatii clerului si ai nobilitatei si ne nobilitatei romanesci, la care acestea pregatiri, dupa opini'a mea, se fia: a) episcopii prin circulariu in tóta tiér'a se vestésca obiectulu soborului, care se nu fia altu, decâtu, despre limb'a, esistenti'a si cultur'a nationale si bisericiiloru nóstre; dupa vestirea

acestui obiectu, b) fiesce-care parochu cu poporul
seu se consulta(luesca) si apoi, alegundu doi depu-
tati din betranii satului, unulu din nobilitate (de va
fi in satu, de nu, ambii din nenobilitate), altulu din
nenobili cu concludu(m)ulu seu si cu parochulu
locului se se duca la soborulu protopopescu, aici
éra cu toti consultandu-se se aléga din clerulu
tractului doui si din nobilitate, si doui din nen-
obilitate, éra doui care voru fi mai de frunte si mai
alesi in tractu, cari cu protopopulu si cu de-
putatii clerului tractului se mérga la soborulu celu
mare in Blasiu spre consultiatie de comunu. Mi-aducu
aminte, cà atunci candu episcopii natiiei au alergatu
cu instantie in tréb'a natiiei la trónu, cà se póta pre
episcopi a'i aduce in individie si in asuprîre, au publi-
catu si au scrisu si la Maiestate, cà aceea e numai
factulu neodihnirii unora din cleru, nati'a nu scie de
aceea nimica; — dreptu aceea dara de se va face
asia precumu mai susu amu disu, sub acestu prepusu
nu potu cadea episcopii séu clerulu, ci va vedea Ma-
iestatea in rogarea aceea voi'a de comunu a tóta
nati'a. — Despre alta cu osebitu onoru fratiescu re-
manu alu prea onoratei fr. tale, — Siumleu, 18 Mar-
tie, 1842, — Credinciosu in Christosu frate Alexan-
dru St. Siulutiu m. p. vicariulu Sylvaniaei. (Federa-
tiunea Nr. 50 din 17/8 Maiu 1871.)

In Gazet'a Transilvaniaei Nr. 51 din an.
1868 casula cu ministrulu Schwarzenberg ilu aflamu
descriu asia:

La memori'a mitropolitului Alesandru.

Pentru acela, care se va ocupá cu biografi'a a-
cestui mare barbatu — adeveratu martiru alu natiu-
nei — voru fi de interesu si urmatóriele date.

Subt cea mai crancena epoca a absolutismului
calatorindu mitropolitulu Alesandru la Vien'a in caus'a
clerului si a mitropoliei, a cercetatu pe ministrulu
presiedinte principele Felix Schwarzenberg, si rugan-
dulu pentru spriginire, i-au immanuatu unu memo-
randu, carele voieá a'lu substerne Maiestatei sale im-
peratului, si in care a aratatu cu vii colori jertfele,
care le aduse natiunea romana dinastiei si tronului,
in tóte tempurile, cu deosebire si in 1848/9, dove-
dindu si atata, ca romanii suntu asemenea tractati
acelora, cari au detronatu dinasti'a in Dobritieniu, si
ca Transilvani'a fiindu linistita, nu e nici unu mo-
tivu, pentru care s'ar vedé de lipsa. cá ea (tiér'a) si
pe viitoriu se se guverneze absolutistice, s. a. s. a.

La audiulu acestoru cuvinte principele Schwar-
zenberg privindu aspru asupra mitropolitului a disu:
Cum dta cutedi cá episcopu a substerne astufeliu
de memorandu, care indirecte e indreptatu in contra
sistemului de statu, introdusu in tóte provinciele im-
periului Austriei? Scii dta, ca prin acésta ai perde
grati'a Maiestatei sale?

Mitropolitulu Alesandru cu tóta umilinti'a, sin-
ceritatea, dulceti'a elocintiei si resolutiunea unui ro-

manu austriacu, — care erá liniile principali in ca-
racterulu lui, — a respunsu:

Serenissime principe! Eu cunoscu istori'a natiu-
nei mele si sciu fórte bine, ca nimbulu, care e in-
preunatu cu numele imperatului inaintea romanului,
'si are basea tocma in aceeași fapta maiestatica, cà-ci
romanii cá o natiune martira, in contra toturoru
barbariiloru si asupririloru, singuru singurelu numai
la imperatulu au capatatu din candu in candu scutu
si mangaiere. Famili'a imperatésca este atatu de re-
ligiósá, Mai. sa imperatulu nostru este de asemenea
simtieminte si este urmatoriulu lui Iosifu II., alu ca-
rui nume e santu inaintea romaniloru. Imperatulu
nostru care e chiamatu dela prevedintia a regenerá
imperiulu, nu póte luá in nume de reu memorandulu
meu scl.

Serenissime! Eu candu amu primitu dela cleru
acésta cruce — dupa care eu nici odata n'amu am-
blatu — alu carei simbolu si insemnatate inse 'mi
suntu sante, amu primitu cu aceea resoluta propu-
nere, a o purtá pana candu voiu poté fi in folosulu
clerului, natiunei si alu patriei, dela care nu me va
poté abate nimicu in lumea lui Ddieu; ve rogu dara
a me sprijiní.

Ministrulu prin acésta declarare energica si mai
tare iritatu, a denegatu spriginirea si a repetitu, ca
mitropolitulu va perde grati'a Maiestatei sale.

Atunci mitropolitulu sculandu-se si-au luatu 'or-
dinulu si crucea episcopésca diosu, punendu celu din-
taiu pe més'a ministrului, éra crucea in buzunariu,
cu urmatóriele cuvinte: Ordinurile suntu grati'a Maie-
statei sale, éra crucea e grati'a clerului, le dau in-
dereptu si de adi incolo suntu unu calugaru simplu.

Principele Schwarzenberg, care era de cultura
si insusiri inalte si nobile, convinsu fiindu despre
sinceritatea si lealitatea mitropolitului, surprinsu fiindu
de astfelu de purtare, in tonu afabilu a disu mitro-
politului: „Molcomesce-te, cà-ci eu n'amu vrutu se
devina lucrulu asia de parte, si póte ai datu cuvín-
teloru mele unu intielesu, care a fostu de parte de
intentiunile mele; privesce cá candu nu s'aru fi in-
templatu nimica intre noi.

Ceea ce a si urmatu, pentru-cà déca o intem-
plare casuala nu descoperea acestu secretu, se co-
borá in 7. Sept. 1867 dinpreuna cu mitropolitulu in
mormentu.

E de insemnatu, cà acestu spiritu anticu ro-
manu, a fostu scutitu de totu egoismulu si vanitatea.
Mai de multe-ori provocatu fiindu de straini a cere
baronatulu pentru nepotii sei — pe carii ei iubiea
— le-a respunsu: Famili'a mea e de secolu nobila,
a-si avé dreptu a cere si baronatulu pentru mine,
ori famili'a mea, — precumu au facutu si alte fa-
mili; — eu inse cugetu, cà nobilitatea sufletului e
cea mai stralucita, éra romanii suntu si trebue se
remana pururea natiune democratica; — n'au lipsa
dara cá prin titluri fara venituri, se se despartiesca
de corpulu natiunalu.

Candu a primitu ordinulu corónei de feru clasa I., in 1864, i-amu gratulatu si eu, dinpreuna cu natiunea intréga. — La mai multe luni l'amu cerce-tatu in persóna, si mi-amu innoitu gratularea cu gur'a, esprimendu'mi dorint'ia de a poté vedé acestu ordinu.

Betranulu indata a adusu ordinulu, care érá pachetatu precumu l'au tramisu din Vien'a, cu amicabil'a si placut'a lui maniera, l'au despachetatu inaintea mea, si mi l'au aratatu.

Dar apoi Ecselentia pentru Ddiu inca nu l'ai vedintu, n'ai fostu curiosu alu vedé. — Nu, dise betranulu; eu privescu acestu ordinu stralucitu cá o proprietate a natiunei mele, datu prin persón'a mea de Maiestatea sa imperatulu cá o distingere si onóre, pentru credint'ia si jertfele, care serman'a natiune in tóte tempurile le-a adusu tronului. — Eu acestu ordinu in totu anulu 'lu voiu purtá la 2 ocațiuni solemne, la diu'a imperatului, si in diu'a candu Maiestatea sa a sanctionatu art. de lege pentru inarticularea natiunei romane.

Dupa aceste éra au dusu ordinulu indereptu, si eu amu remasu uimitu, nu de vederea ordinului, ci de marirea spiritului mitropolitului Siulutiu.

Onóre, pietate si eterna aducere aminte se cuvine acestui mare barbatu, care cu ochii plini de lacrimi a exprimat cele de pre urma cuvinte: „Dumnedienle alu poteriloru! Tie 'ti incredintiezu patri'a, natiunea si clerulu meu, apara si scutesce, cà-ci au multi dusimani.“

Colectiune de necrológe, poesi funebre, descriere de parastase, in diverse diarie romanesci 1867.

(Dupa Concordi'a.) In momentul de fačia primimu trist'a scire telegrafica, prin care ni se anuntia, cumucà Alesandru Sterca-Siulutiu, archiepiscopulu si mitropolitulu romanu dela Blasiu, dreptu apatoriulu causei natiunale, in 7. Sept. (26. Aug.) la 6 óre dimineti'a, s'a mutatu dela cele trecutórie la cele eterne.

Sufletulu si memori'a lui va fi eternisata in analele intemplaminteloru mai recinti ale Transilvaniei.

Meritele archipastoriului, care si-a parasitu natiunea tocma atunci candu avea cea mai mare lipsa de intieptiunea si spriginirea lui; esemplulu moralitatii si fal'a natiunii; isvorulu dreptatii si aprigu aperiatoriu alu causei celei sante natiunii romane; unu barbatu, in a caruia ánima cu dreptulu batea adeveratulu sange romanu, — suntu dintre cele mai escelinti, prin cari si-a ridicatu monumentum aere perennius.

Nu e, nu e mai multu intre noi, dara sufletulu lui nu ne ve parasi nici-odata. Astrucarea se va intemplá in 10. a. l. c. Fia-i tierin'a usiora si memori'a binecuvantata!

(Federatiunea.) Alesandru conte Sterc'a-Siulutiu, mitropolitulu si archiepiscopulu romaniloru gr. cat. a repausatu in 7. Sept. la Blasiu. Scire

de a dreptulu despre acestu tristu evinémentu n'am primitu inca, si ne basamu pre insciutiarea de dumineca a biroului telegraficu din Pest'a, care adauge cà astadi (marti) se voru astrucá osamintele inaltului prelatu romanu binemeritatu de natiune si patria.

A face biografi'a repausatului, lasamu condeiu-lui ce va descrie istori'a natiunei si natiunalitatei romane; aci numele Sterc'a-Siulutiu va avé o pagina frumósa, pe care se va inscrie amórea crestina si natiunala, dovedita cu mari sacrificie si intre cercustantie grele, cu abnegatiune de miratu, din momentul in care increderea romana l'a chiamatu la scaunulu archipastorescu pana in ór'a mortii.

Natiunea romana a perdutu unu capu intieptu, ce posedea, o ánima plina de amóre si de energia pentru faptele salutarie natiunei.

Doliulu comunu arata dorerea nóstra comuna. Si déca in midiuloculu suspineloru romanesci, se va gasí veri-unu strainu contrariu natiunalitatei nóstre, care desbracandu-se de umanitate, se sentia bucuria pentru perderea barbatului pe care ar fi doritu a-lu delaturá si mai inainte din functiune, — se spunemu acelu strainu: Non omnes Fabios abstulit una dies!

Se plangemu cu totii! Lacrimele nóstre le datorimu barbatului de merite!

Fia-i tierin'a usióra!

(Va urmá.)

Romanulu in poesi'a sa poporale.

XV. Continuare: datinele si credentiele rom. de preste anu si ocașiunali.

(Urmare.)

Trecundu inainte prin lunele si dilele anului, intre credentiele si datinele poporului nostru damu de „septeman'a nebuniloru,“ ce pune capetu carnilegiloru, apoi de „hodaitie séu opaitie,“ sub care nume vinnu nisce ciuhe de paia in figur'a unui omu, pre cari junii nostri din giurulu Sibiiului, Mediasiiului si de aiure afara in campu le aprindu intre chiote, dicale si alte obserbantie curióse, sarindu preste flacar'a paialoru ardiétórie. Ce se fia óre aceste? Invederatu, cà datin'a prima ne amintesce „lupercaliele,“ cari se celebrá pre la midiuloculu lui Februariu, candu in urbea eterna tóta suflarea se dá celoru mai neróde petreceri, nu se obserbá destingere intre stari si ranguri, oficialilor unu le érá ertatu se se infaciosiedie in vestminte oficióse, si lupercii facea pe strade care de care mai mari nebunie, buna-óra cá mascele la ingroparea carnevalului in Europ'a occidentale, fiindu si datin'a asta una si aceeasi remasitia a lupercalieloru; éra in opaitie poporulu nostru tiene apriatu „paliliele séu pariliele“ romaniloru antichi, adeca serbatórea intemeiarei Romei cá statu aperiatoriu si de acea totu-odata serbatórea propitiátoria a ciredeloru de vite, cu care ocașiune junii romani antichi asisí-

dere aprindea în câmpu gramadi de paie și saria preste flacăra lor.¹⁾

Apropiindu-ne de ciclul serbatorescu alu rosaliilor, damu îndată la primul pasu preste datina de a nu lucra în nici una joia dintre pasce și rosalie, pentru că trasnetul, grandinea, tempestățile se nu strice semenaturilor: una remasitia asta a credinței străvechie despre Joie tunatoriul (Jupiter tonans). Totu spre rosalie se înrolă și esercita, apoi după rosalie ambla pe Muresiu și Ternave din satu în satu cu saltul lor eroic faimosii nostri calusiari, ale caror sariture artificioase istoricului Sulzer i se paruse că trecu preste toată întipuirea,¹⁾ și cari cu numărul lor de doisprezece, cu vatașul, cu batiile, cu diuraitul pintenilor și diurgalaelor, cu chiiturile și altele peculiarități ale lor, nu încapă îndoia că reproducu pre celi doisprezece preoti saritori (sacerdotes salii) din Rom'a veche cu presulele și vatele și cu saltul și cântul înnurilor sacre ale lor la serbătoria lui Marte gradivul său bataiosul.

Mai departe a trei-a martia după pasce sunt repotini și repotinele,³⁾ în care di alesu femeile de preste Carpati conținându-se delă altu lucru servile, făcu din huma și paie nescari capace de astupatu gur'a coptoriului, mai alesu înse faimoșele acele tiesturi și cupțorie mobili, pre cari cocu plăcinte, turte, asime și alte bucate, dându acestor tiesturi form'a semisferale cavata a scuturilor antice, la midiulocul dosului cu unu manunchiu. Tiesturile modelate și spoite frumosu le însăra pe foie de lipanu, și înfigându-le în crește și manunchie rami verzi și flori campestre, le espunu arșitiei sôrelui se se usuce; după aceea cu banii între sine colectati cumpărându vinu, din acest'a stropescu tiesturile în semn, că aceste se fia norocoșe de a avea totu meru parte se cōca mancari; restul vinului 'lu beu femeile, cari tienu, că în dio'a acēsta au dreptu de a se portă mai aspru cu barbati, întru resbunare pentru veri-ce neplăceri aru fi avutu din partea acestor. Făcerea cupțorasielor prin romanele nôstre ôre-cumu vrendu nevrendu ne reamentiesce „fornacaliile“ vechie romane, instituite de Num'a Pompiliu în onôrea dieinei cupțoriilor. Dara afara de aceste înca alte dōue serbatori antice rom. paru a fi concursu la repotinele nôstre: anume de una parte „terminaliile“ pentru padirea sacra a otaralor și mediinelor, celebrate a șeptea di înainte de calendele lui Martiu cu sacrificie și libatiuni, cu care ocaziune „se făcea unu altariu și femeia țierana aducea pre unu tiestu angustu carbuni din vetr'a caldă⁴⁾“; asia dara tiestu.

că la repotinele nôstre; vinul și stropirea tiesturilor cu vinu fiindu învederatu remasitia a libatiunilor etnice sacrificiali; de alta parte coincidă cu repotinele romanesce „nonele caprotine“ instituite întru memori'a eliberării p'aci miraculoșe a Romei de Fidenati, cari nemidiulocitu după invasiunea Galilor atacându republic'a rom. debilitata, pusera condițiune a păcii estradarea femeilor și fetelor romane, înse sclav'a Tutel'a și Filote cu societate sale în vestmintele matrônelor și junelor rom. dându-se pre sine în locul acestor în manule Fidenatilor, pre acestia, cuprinsi de somnul beției și bucuriei prin unu semnal din verful unu ficu selbaticu (ex arbore caprisco), i dede în potestatea romanilor nevalitori asupra-le și victoriosi; însuși numele „repotina“ pare a fi coruptu din „cuprotina“, era arogarea de superioritate preste barbati înca pare a alude la acea faptă barbătesca a sclavelor vechie romane.

Mai încolo, la confrății de preste Carpati a trei'a joi după pasce e „dioa paparadelor și papalugei,¹⁾ carea, reprezentându-se de comune prin una fēta, alesu țigana tenera înfrumșetiată cu petelle și cu cunune de bodiu pre capu, ambla (pre la Mediasiu în ori-ce tempu de secēta mare) delă casa la casa, sărindu și batendu în palme, și una femeia bețtrana din cortegiul ei cântându unu șiru de invocățiuni implorătoșe de plōia cu gălețele, de creșterea și sporirea granelor, de ferirea lor de malura și tētiune scl.; într'aceea econom'a casei uda paparud'a cu una cana de lapte și mai de comune cu una donitia de apă, și după orările de viația lungă și fericită din partea paparudei, i donēdia aceste diverse daruri. Cine se nu obserbe în acēsta datina invocătoșia de plōia și serbata joia unu resnetu alu lui „Joie ploatoriul“ (Jupiter pluvius), cumu și a dieinei plōiei „Paplivia“, din alu carei nume pare a se fi schimositu și numirea „papaluga?“ Mai de aprōpe înse cestiunată datina romanēssa ne reamentiesce „robigaliile“, ce se celebră la 25. Aprilie, cându strabunii prin sacrificia de vinu și tēmeia și prin alte ceremonie invocă pre dieulu Robigo, nu numai se apere granele, pomii, legumele de malura, tētiune și alte stricatiuni elementare, ci se le și favorēscă prin plōia destulătoșia și tempu priintiosu; delă cari ceremonie antice romane Ovidiu ne paștră câteva invocări și rogățiuni, cari se repetiescu p'ac' din cuventu n cuventu în cânteculu papalugei daco-romanesce.²⁾

¹⁾ D. G. Teodorescu o. c., pag. 128—129.

²⁾ Ovidius Fast. ne spune, că rogățiunile către dieulu Robigu sună: „Oh dieitati, dati sporiuri continue fragedelor sementie; după ce sementia e sub brēșda, udati-o cu apă creșca și paditi, că nu cumu-va cētele de paseri stricatiōșe se devaste câmpiele pline de daruri cereali; faceti, că se creșca scutite de misiōs'a malura și se nu se palēșca de arșitia scl.;“ și erasi: „Aspra Robigine, crutia tinerile grane, fa-le se creșca, pana ce voru fi bune de seceratu, și nu-ti atinge fiorōșele mani de secerisii!“ Cântulu papalugei sună: „Paparuda ruda, vino de te uda, că se cada ploile cu gălețele, se dea porumburile cătu gardurile, și se creșca spicele

¹⁾ Ovidius Fast. IV. 781:

„Moxque per ardentis stipulae crepitantis acervos
Trajicias celeri strenua membra pede.“

²⁾ Sulzer Gesch. des transalp. Daciens, II. 407 s. u.

³⁾ G. Dem. Teodorescu o. c. pag. 123—128.

⁴⁾ Ovidius Fastor. II. 645—646:

„Ara fit: huc ignem curto fert rustica testu
Sumptum de tepidis ipsa colona focis.“

Afine cu acésta in sensu si tendentia erá serbatórea din 15. Martiu, a „Anei Perene,” care dieina nu erá alta ce, decâtu personificarea anului lunariu, de unde si numirea-i de „Anna” si „Luna,” deci serbatórea ei erá serbatórea noului anu recastigatu prin sosirea primaverei, cu care ocaziune rug'a romanului anticu culminá in dorinti'a „de a poté traf in pace si sanatosu in anulu nou si in multi ani urmatori” („ut annare perennareque commode liceat.”)¹⁾ An'a Perena se considerá cá conducatori'a luneloru si temporiloru si domnitória preste sfer'a umeda, dreptu ce se credea cá siede de-a porure in undele riului Numiciu, unde s'ar fi aruncatu ea insusi dinaintea jalusei Lavinie, sociei lui Enea. Tóte darurile cele bune, in florirea si fruptele pomiloru, priinti'a semenaturiloru si bucateloru, pana si libertatea proveniá dela dens'a; pentru aceea la serbatórea ei poporulu esiá la unu pratu, acolo sub ceriulu liberu séu si sub frundiarie si corturi 'si petrecea, pe érbá verde saltandu, fetele cu perulu despletitu, cantandu, mancandu si golindu atáte pocale, câtú ani mai doriá respectivulu se traiésca.²⁾ Mai tóte aceste coincidu cu datin'a romaniloru moderni descrise de P. Bod,³⁾ de a esi a dou'a di de rosalie la campu, si de-a 'si petrece acolo pe érb'a verde saltandu, cantandu si ospetandu-se.

Pré cunoscutele credentie nutrite de poporulu nostru rom. despre presér'a de S. Georgiu cu strigele si adunarile loru prin pescere si lunce, cu calaritulul loru pre vace, tauri si alte animalia, cu deschiderea pamentului si esirea a flacare de focu de pre tesauri ascunsi, fara indoicéla sunt reminiscentie de „lemuraliele séu remuriele” antice rom., ce se serbá in noptile de 9., 11. si 13. Maiu cá serbatori ale spiriteloru, geniiloru, demoniloru; cari nopti si pentru stramosii nostri erá lucru spaimentatoriu, de óre-ce in acele infernulu se credea deschisu (mundus patebat, Ditis janua patebat⁴⁾), spiritele amblá liberu printre ómeni, pre carile dreptu-acea se nevoiá a le alungá din casa cu bobi („in sacris fabam jactabant noctu, ac dicebant, se lemures extra januam ejicere,⁴⁾ plant'a bobului fiindu fostu adusa in relatiune desclinita cu spiritele neveduite atátu la romanii vechimei câtú si la celi moderni; de unde cá si elu, divinamu séu aruncamu si noi cu bobi.⁴⁾ Altumintre in legatura cu aceste trebue se aducemu si serbatórea dieului Sumanu, in 20. Iuniu, cumu si „Compitaliele si larentalie” din

cátu vrabiele, se sporésca granele, se impla patulele, paparudele;” apoi cá si candu s'ar adresá cátra divinitate: „Se deschidi ceriurile, se pornésca ploile, si se feresci holdele de tóte málurile, se gonesci tetiunile din tóte ogórale, paparudele!”⁴⁾

¹⁾ Macrobius Saturnal. I. 12.

²⁾ Ovidius Fastor. III. 551 s. u.

³⁾ Petr. Bod. Historia Valachor. Transilvaniam inco-lentium, ms. collect. Kemény, pag. 62.

⁴⁾ Ovidius Fast. V. 435.

Decembre, cari asisiderea le tienea, póte le mai tienu inca, pre unele locuri romanii in sérile celoru trei joi precedenti craciunului, candu baiatani si flecaii romanii amblá batendu in portile si usiele caseloru spre a alungá de acolo spiritele si strigele.¹⁾

Trecemu preste datin'a din dio'a inaltiarei Domnului, dupa care fetiorii inaintea casei feteloru de maritatu ridica „armindenulu,” adeca una ruda lunga de arbore binisioru de grósa, curatita de scórtia si in verfu cu una cununa de frundie, cá semnu alu fructuositatei redeseptate primavér'a in natura, care datina se aflá si se afla mai la tóte poporatiunile traco-pelasgice, si de carea damu si in unele parti ale Germaniei (Maibaum). Nu potemu inse se nu memoramu usulu romanescu totu din acésta di, dupa carele romanii nostri pre multe locuri 'si impéna cas'a, alesu pre la ferestre, cu flori, in ceea ce ni se pare a gasí una remasitia a „floralieloru,” propriei serbatori a primaverei suave la vechii romanii. Floraliele erá adeverate saturnalie de primavéra, inca dóra mai vivaci si mai animate, cá se nu dicemu desfrenate, decâtu lupercaliele: tóte casele se imfrumsetiá cu flori, pe strade aruncá unulu asupra celuialtu cu rose, se facea glume cu fiacare intempinatu, si se producea nu prea pudice jocuri mimice.²⁾

Memorabili sunt desclinitu credentiele poporulu nostru despre fulgeru si trasnetu. De si Joe sunatoriulu e straformatu la densulu esta-di in crestinesculu S. Elia, ambletu caruia cu caru si cu cali de focu pre bolt'a ceriului casiuna dupa credenti'a poporale durduitulu, totusi si Elia intocmai e aplecatu a abusá de fulgere, alesu in dio'a numelui seu, spre a nimici cu ele demonii ce-lu insielasera a ucide pre tata-so si pre mama-sa proprie, ca si Iupiteru, candu in lupt'a dieiloru cu Titanii aruncandu in adversari cu fulgere, p'aci apinsese universulu. Asta credentia se arata inca si mai stravechia romana si pagana prin aceea, cá poporulu romanescu 'si intipuesce pre S. Elia cu una mana secata prin insusi Ddienu, cá asia se nu póta in modu atátu de stricatiósu manuí fulgerele, éra pre aiure schiopu de unu pitioru, cá in mitologi'a vechia dieulu Vulcanu faurulu fulgeriloru si trasneteloru, combinandu-se estu-modu in persón'a S. Elia dóue divinitati vechie etnice, din caus'a unei si aceeasi ocupatiuni cu fulgerile. / Mai departe romanulu in tempu de tempestate,

¹⁾ Thom. Noageogus Regni papist. l. IV. (la P. Bod, ms. cit., pag. 69 - 70) canta de romanii:

„Hebdomadas tres ante diem, qua natus Jesus
Creditur atque die Jovis, et pueri atque puellae
Discurrunt pulsantque palam ostia cuncta domatim
Adventum Domini clamantes, forsitan haud dum
Nati, ac optantes felicem habitantibus annum.
Inde nuces capiunt; pyra, nummos, poma, placentas;
Quisque lubens tribuit; tres illae namque putantur
Noctes infaustae, Satanae nocumenta timentur.
Sagarumque artes odiumque, immane Valachis.”

²⁾ Ovidius Fast. V. 183 s. u.:

„Mater, ades, florum, ludis celebranda jocosis.”

că se tacemu de alte credenție relative, alunga pisicele și canii din casa; infige una secure în pământu la midiuloculu curtei și pune deasupra-i una mană de sare, credindu firmu, că în casu de a trasni, fulgerulu va isbi în secure, era nu în casa; scie și acea, că apucandu-te plôia și tempestatea grea pe drumu, nu e cu suatu se te adapostesi sub arbori înalti, alesu sub stejari. Ce suntu aceste credenție, decâtu totu atâte cunoscientie fizicali din cele mai cu temeiu? Pentru-că din fizica scimu că fierulu prin magnetulu ce contine este conductoriu bunu alu electricitatei, era sarea pusă pre elu va se-lu face și mai bunu, spre a cuminecă pământului schinteiele electrice, ce l'aru nimeri; perulu pisicei asisidere devolta electricitate resinosa; era obiectele înalte atragu pre naturalu mai iute fulgerulu, în care privintia inse se nu se tréca cu vederea nici acea, că stejariulu era la celi vechi arborele consacratu lui Joe tunatoriulu.

Intrebarea dupa aceste e, că de unde are poporulu nostru aste notiuni fizicali științifice, candu nici le-a invetiatu la scôla, nici le-a alesu și culesu din carti? Răspunsu: din tradițiune antica romana etnica, eredita prin mosi stramosi din timpurile cele mai departate; le are dela preotii etrusco-latini, cari era renumiti în artea aruspicalului și auguratului, că și în știința interpretării fulgerelor, tempestății și a altor lucruri fizico-naturali.¹⁾ Acești preotii, că și sacerdotiile altor genti ale vechimei, pre firesce prețindea pentru sine comunicatiuni cu dieitatea și revelațiuni dela dens'a; eli inse facea multu și dela sine, scrutandu cauzele fenomenelor mundane, inventandu legile lor, perfectionandu din ce în ce știința aflata, prin ce eli bine merită de societatea omenesca; și acést'a intru atât, cătu poporulu le ascriea puterea de a atrage fulgerulu din ceriu pre pământu, și de a se departă omenele stangaci și efectele stricatióse ale trasnetului;²⁾ cătu unu Dutens crediú a poté dupa tóte semnele și urmele istorice conchide, că acești preotii fusera mai înainte de Riesthley și Franklin descoperitorii electricității, magnetismului și alu paratneriului séu paratrasnetului;³⁾ cătu în fine unu altu scriitoriu enuntia de-a dreplulu,⁴⁾ că „deca preotii dieitatiloru Ops, Saturnu, Panu, Vest'a, Janu n'aru fi fostu turburati în lucrările lor de bataliele și de politic'a cea turbulentă a Romei, e probabile, că aru fi exercitatu asupra progresului științelor fizice și de obserbatiune una influenția analoga cu acea, pre carea preotimea atropomorfasta a Greciei a exerci-

titatu-o asupra artilor plastiche și ale imaginatiunei; Etruri'a ar fi fostu léganulu științelor naturali, precumu Greci'a a fostu alu poesiei și sculpturei.“

La aceste datine și credenție din ciclulu anului mai adaugemu done trei de preste di, septemana și luna. Asia între altele, romanulu modernu că și cela vechiu crede, că nu e bine și norocosu scolandu te demanétia, a pasí din patu mai antaiu cu pitiorulu celu stangu.¹⁾ Marti'a că dedicată lui Marte și portátoria de numele lui, în urmele carui ja dupa credenția stravechimei amblá numai gródia și fiori, e din dilele cele mai nenorocóse; într'insa, alesu de către séra, femeile și fetele rom. nu cutédia a tórce de fric'a lui Martiole séu Marti-sér'a. Miercuri și Vineri suntu dile nefavorabili casatoriei,²⁾ favorabile e inse Joia și pre alocure Lunia: Joia, cumu se pare, pentru soci'a lui Joe, Junone, carea că presiedetória casatorielor se și numiá „Pronuba;“ era Lunia pentru amoros'a dieina Lun'a séu Dian'a. Insasi personificarea dileloru septemanei, pre cari romanulu nostru le numesce „sante, sant'a Vineri“ scl, e invederatu remasitia dela vechii romani, cari dilele asisidere le dedicase și pusese sub tutel'a cutaror dieitati.

(Va urma.)

Odorheiu secuiescu în lun'a lui Fauru 1877.

Ceva din cunoscientiele meteorologice.

De multe-ori mi-amu batutu capulu, óre cumu asiú poté se aducu și pre poporulu nostru la órecare cunoscientie meteorologice, că asia se i se îndelature în multe privintie cunoscientia desierta, și se se face cunoscutu cu regulele basate pre științia în estu respectu.

Venindu-mi a mană opulu de mare însemnătate alu profesorului germanu A. Bernstein, tradusu și de societatea magiara „Franklin társulat“ în limb'a magiara, amu cugetatu se traducu și se adaugu pre cătu numai 'mi va sta în potintia intru unu limbăgiu usioru de preceptu și pentru poporulu romanu, capitululu care tratédia despre amblarea tempului.

De aceea dara dau în man'a lectoriloru foiei asociatiunei „Transilvani'a“³⁾ câteva exemple, din care voru poté invetia pre poporul nostru, că asupra amblării tempului are influenția singuru numai pusetiunea nóstra terestre față cu sórele, cu marile ce ne încungiura, precumu și misicarea aerului și de aci a venturiloru dela poli către ecuatoru și vice-

¹⁾ Cicero de divinit. I. 41: „Etruria de coelo tacta scientissima animadvertit eademque interpretatur, quid quibusque ostenditur monstris atque prodigiis.“

²⁾ Manilius Astron. I. 130: „Eripiunt Jovi fulmen viresque tonandi.“ Cfr. Ovidius Fast. III. 321 s. u.

³⁾ Dutens Origines des decouverts attribués aux modernes. Paris, t. I. pag. 296.

⁴⁾ Charles Magnin Les origines du theatre moderne, I. cap. 3. pag. 227.

¹⁾ Vedi la Propertiu și Catulu.

²⁾ Antoniu Panu Proverbie séu povestea vorbei. Bucuresci 1853, t. II. pag. 148: „După ce nu era teneri, se logodira și Vineri;“ „după ce tóte suntu în cercuri (invertéle), și nunt'a o avemu miercuri.“

³⁾ Si deca 'mi va fi permis, rogu și pre redactiunile „Familiei“, „Scôla romana“, „Gazet'a Transilvaniei“ și „Telegrafulu romanu“, că se 'mi reproduca acést'a ostenéla. Trad.

versa dela ecuatoru càtra zonele polari. Deci dara lasu se urmédie:

I. *Amblarea tempului.*

Amblarea tempului din anii de curendu trecuti, ploile cele multe si frigulu celu mare in mediulu verei, ba une-ori ninsorile de prin lun'a lui Iuniu, precumu si caldurile cele mai neasteptate de prin lun'a lui Fauru si Aprilie chiaru din anulu trecutu, voru fi adusu pre multi la idea, cà óre-ce se fia de lumea acésta, pentru-cà cu buna séma natur'a si-a schimbatu cursulu seu firescu.

Odata ne aflamu cu Craciunu tinosu si curgeri de ploile cele mai mari, de alta-data petrecemu Pascile in tempu de érna, si pre la Rosalii abia amu ajunsu a vedé frundia verde.

Calduri, frigu, venturi, ploi si tempestatile cele mai grele li-amu vediutu perendandu-se preste campurile nóstre in modulu celu mai nenaturalu; natur'a asia ti se pare, cà a esitu din ogasiulu seu celu a-deveratu, pentru-cà adese-ori prin lun'a lui Maiu amu amblatu prin néua pana in genuunchi. — Singuru sórele nu si-a perdutu cursulu seu celu a-deveratu. Elu la 9. Maiu cá totu-déun'a resare punctu la 4 óre 16 minute, si apune totu cu acea precisiune la 7 óre 37 minute sér'a, elu asia dara se apropie cu repediune corecta càtra cursulu seu de var'a, dilele suntu mai lungi, noptile mai scurte, dara pre lunga tóte aceste nu este in stare a predomina si otari, cà ce tempu va fi astadi si ce tempu mane; astronomii cei mai iscusiti, carii sciú determina cu precisiune cursulu celu a-deveratu alu sórelui, aru veni in confusiune, déca i-amu intreba, cà ce tempu va fi poi-mane?

Este pecatu neiertatu dela carturari preste totu si in specie dela aceia, carii compunu calendarie — si inca pre séma poporului — cà 'si dau aerulu de a prevesti pre unu anu inainte, cà ce tempu va fi in cutare séu in cutare dile ale anului, ploia, seceta, caldura, frigu séu venturi de cele mai viforóse, ori tempulu celu mai liniscitu, pentru-cà e cunoscutu, cà nici ei nu credu in ceea ce scriu, si suntu de acea firma convingere, cà scrierile loru de acésta natura, suntu lucru de claca, cu care insiéla credulitatea poporului.

Cunoscintiele meteorologice e o scientia, si inca o specie fórte inportanta a scientieloru naturali. — Acésta specie a scientieloru naturali e numai la inceputu si anevoia pote aduce fruptele care le asteptamu. Se póte cà vomu ajunge tempulu, déca nu generatiunea presenta, celu pucinu cele venitóre, candu vomu poté otari amblarea tempului, preste unu punctu anumitu alu pamentului; acumu inse acésta ni este preste potintia. Toti aceia carii voiescu a statori frigulu si caldur'a, secet'a ori tempulu ploiosu, toti carii voiescu a deduce acestu assertu alu loru, din rotatiunea pamentului pre lunga sóre si crangulu seu,

nu vorbescu cu nimicu mai neadeveru cá calindariulu celu de 100 de ani.

Constatamu cà ni este cu potintia a statori amblarea tempului pre vreo câteva dile; in acésta privintia scienti'a cea a-deverata au inaintatu de ajunsu; dara cá se potemu ajungé si acésta, avemu trebuintia de unele pregatiri, care noue inca ne lipsescu, si debe se ni le procuramu, se ni le facemu.

Déca aru fi in totu lungulu si latulu Europei in departare de câte 105 kilometre totu atâtea colóne astronomice redicate; déca tóte aceste aru fi legate intre sine cu unu firu electricu, si la fiesc-care observatoriu astronomicu amu avea câte unu astronomu de calitatea si calibrulu lui Tardini, amblarea tempului din centrulu Europei o amu poté prognostica pre unu tempu scurtu óre-care, la din contra inse nici decumu nu.

Schimbatiunea tempului depende dela calitatea si dimenarea aerului, precumu si dela venturile cele umedóse si dela directiunea acelora, din care parte sufla.

Venturile se producu prin dimenarea aerului care trece preste tieri departate, ici colea intalnindu-se, colo unindu-se, si carii in unele locuri producu frigu, intru altele caldura, ploia, grindina, ghiatia ori néa.

Pre tiermurii maritimi ai stateloru nordu-american se afla o multime de statiuni telegrafice, si dela aceste priimescu navigatorii inscientiarea, buna óra intru o departare dela 350 pana la alte 350 kilometre, cà din acésta ori alta directiune se redica cutare orcanu, cutare viforu, prin urmare cà au a se pregati de aperare, séu a trage in unu óre-care portu, unde potu fi scutiti de ori-si ce periculu. Poterea electrica fiindu mai repede cá ventulu, ei priimescu destulu de timpuriu scirea despre periclulu ce le sta inainte, prin urmare se si prepara asia, càtu se póta da peptu cu ori-si care tempestate.

Asia dara si aceste statiuni telegrafice suntu totu atâtea observatorie astronomice, precumu amintiramu mai in susu. Deci déca se voru infintia si in partile nóstre, totu atâtea statiuni telegrafice, precumu amu vediutu cà suntu in statele nord-american, atunci vomu sci mai multu, despre pornirile venturilor, precumu si despre amblarea tempului, pentru-cà scienti'a despre amblarea tempului, care nu este alta de catu meteorologia, se basédia pre regule certe, carii se potu precisa cu tóta punctualitatea, numai càtu temeiturile pre carii se facu aceste precisiuni ori calcule, suntu fórte varii, si prin aceste se incurca si regulele certe.

Deci dara ne vomu adopera, pre càtu numai ni va succede a face liubitiloru lectori cunoscute, atátu precisiunile càtu si variatiunile carii predomina asemena cunoscintie.

II. *Amblarea tempului érn'a si var'a.*

Precumu amu aratatu si mai in susu, amblarea tempului are regulele sale certe; ele suntu simple si

se potu calcula fórte usioru, dara aceste suntu in-
fluintiate si conturbate de mai multe impregiurari, si
cu atátu mai multu in tienuturile nóstre, unde nici
una-data nu regulele, ci totu-déuna esceptiunea pre-
domina.

Regulele certe despre amblarea tempului depindu
dela impregiurările cu carii este legatu pamentulu
càtra sóre, si pentru aceea suntu usioru de statoritu,
pentru-cà scienti'a astronomica este aceea, care diace
pre cele mai tari temeuri, si pre lunga tóte cà ori-
ce alta este pre acésta lume mai aprópe de noi de-
cátu stelele, totusi nimica nu ni este asia de siguru
cunoscutu, cá cursulu si departarea loru unele de
altele. — Multi ómeni s'aru spaimenta, ba nu aru
crede déca li-amu spune, cà cu mai mare precisiune
potemu sci, càtu de departe este pamentulu de sóre,
decátu pentru esemplu Abrudulu de Bucuresci.

Se ne facemu dara mai de aprópe cunoscuti cu
aceste regule certe.

Pamentulu se întórce totu in 24 óre pre lunga
ossi'a sã si intru unu anu intregu pre langa sóre.
Ossi'a pamentului stã intru o astufeliu de pusetiune
càtra cursulu pamentului, càtu sórele luminédia in
decursu de 6 lune una parte, éra in decursu de alte
6 lune ceealalta parte a pamentului. De aci urmédia,
cà la polulu nordicu séu septentrionale este in de-
cursu de 6 luni ziua, si in alte 6 luni nópte, si totu
asia si la polulu sudicu séu meridionale. Pre cen-
trulu pamentului si in apropierea ecuatorului diu'a
e totu-déuna de 12 óre si nóptea asemenea de 12
óre, pre candu in tienuturile mai departate dela ecua-
toru si intre asia numitele cercuri polare articu si
antarticu, diu'a si nóptea cresce si descresce.

Noi locuindu pre diumatatea nordica a pamen-
tului dela ecuatoru, atunci candu la polulu nordicu
diu'a este de 6 luni, la noi dilele inca suntu mai
lungi, éra noptile mai scurte cà in ceealalta diume-
tate parte a pamentului dela polulu meridionale, pen-
tru-cà acolo se intempla chiaru din contra, noptile
suntu mai lungi si dilele mai scurte; éra candu vine
tempulu, de la polulu nordicu intra nóptea cea de 6
luni, atunci la polulu sudicu se incepe diu'a cea de
6 luni, si la noi devinu dilele mai scurte si noptile
mai lungi.

Lungimea dileloru séu a noptiloru la noi pro-
duce totu-déun'a tempulu de vara si de érna, pen-
tru-cà cu lumin'a sórelui se inmultiesce si caldur'a.
De aci urmédia, cà in dilele cele lungi, pre la noi
se ivesce si caldur'a cea mai mare, de óre-ce sórele
incaldiesce emisfer'a pamentulni rotata càtra sóre. In
dilele cele scurte, tempulu este friguros, pentru-cà
lipsesce lumin'a sórelui cea incalditóre. Asia dara,
pre candu in diumatatea nordica a pamentului este
vara, atunci in ceealalta diumatate sudica este érna,
si din contra, pre candu diumatatea sudica se afla in
caldur'a cea mai mare, noi tremuramu in frigulu celu
mai crancenu.

Pre candu la noi pre la Craciunu, adeca in 25.

Dec. nen'a tóte le acopere, pre candu noi ne tra-
gemu la caminulu incalditu, cá se ne desmortimu
membrii cei petransi de frigu, óre vine-ne amente
a cugeta si la locuitorii din Australi'a, cá se scimn
cumu se afla si ei acolo?

Omulu nepriceputu s'ar mirá fórte, déca ar priimi
vreun'a epistola dela vreunu cutare amicu din Au-
strali'a si acela i-ar spune, cà pre acolo in lun'a lui
Decembre locuitorii cauta umbrele cele mai dese, cá
se se ascunda de arsíti'a sórelui.

De aci dara nesciutoriulu póte invetiá, cà Au-
strali'a se afla pre diumatatea sudica a emisferei pa-
mentesci, éra noi locuimu in partea nordica, cà prin
urmare acolo atunci este var'a cea mai caldurósa,
candu la noi predomnesce érn'a cea mai aspra.

Dara nici de aceea nu trebue se se mire, déca i
va veni la cunoscentia, cà in Australi'a in lun'a lui
Augustu au ninsu si cà poporulu de acolo, pre candu
noi ne preambulamu in órele de séra cu cea mai mare
placere, se aduna pre langa caminulu incalditu, pe-
trécundu dinpreuna cu famili'a sa in casa incaldita
la lamp'a aprinsa.

Dara nu numai dela lungimea dilei si dela scur-
timea nóptei depende esceptiunea dintre tempulu de
vara si de érna, ci si dela acea impregiurare, cà
var'a stau si lucescu radiele sórelui perpendicularie
asupra pamentului, prin urmare 'lu potu incaldí in
mai mare mesura cá érn'a, candu acele cadu asupra
pamentului in directiune diagonala, diu care cauza ele
nu potu incaldi pamentulu cu asemenea potere.

De aci dara vedemu, cà ce influintia essentiala
are sórele asupra amblarei tempului.

(Va urma.)

Nr. 86—1877.

Procesu verbale

luatu in siedinti'a ordinaria a comitetului asoc. trans., tienuta
la 3. Aprilie c. n. 1877 sub presidiulu dlui Iacobi Bolog'a,
fiindu de facia domnii membrii P. Dunc'a, I. Hanni'a, I. V.
Rusu, Const. Stezariu si Vis. Romanu.

§ 23. D. cassariu presentéza conspectulu despre
perceptiunile si erogatiunile asociatiunei, pre tempulu
dela siedinti'a comitetului din 27. Dec. 1876 pana la
siedinti'a presenta. Din amentitulu conspectu resulta,
cumu-cà in restempulu numitu s'au incassatu la fon-
dulu asociatiunei 3454 fl. 69 cr. si s'au erogatu mai
alesu pre stipendia 1252 fl. 83 cr. (Nr. 84, 1877.)

Spre scientia.

§ 24. Totu du. cassariu presentéza conspectulu
despre starea fondului academiei pre tempulu acestei
siedintie. Din acelu conspectu se vede, cumu-cà fon-
dulu academiei are in proprietatea sa 14,369 fl. 69
cr. (Nr. 85, 1877.)

Spre scientia.

§ 25. In necsu cu conspectulu cassei de sub §
23 se raportéza in specialu despre banii incursi la

asociat. pre tempulu dela siedinti'a comitetului din 30. Ian. a. c. pana la siedinti'a presente, si anume:

a) cá procente obvenitória cu 1. Fauru a. c. dupa actiunile bancei gen: Transilvani'a au incursu 111 fl. 35 cr. (Nr. 45, 1877);

b) cá tace de membrii ord. au incursu 120 fl. (Nr. prot. 33, 35, 40, 47, 48, 49, 63, 76 si 81, 1877);

c) pentru diplome 3 fl. (Nr. 48, 1877);

d) cá prenumeratiuni la Transilvani'a pre 1877 au incursu 68 fl. (Nr. prot. 34, 35, 39, 40, 49, 58, 59, 68, 76, 1877);

e) pentru mosi'a Galliana venduta au incursu 1600 fl. (Nr. prot. 66, 1877.)

Se iea spre scientia.

§ 26. Dn. capitanu Const. Stezariu raportéza in caus'a computului substernutu din partea comitetului arangiatoriu, pentru primirea membrilor asociatiuni la adunarea gen. tienuta in Sibiiu la 10—12. Aug. 1876.

D. referente arata, cá dupa computulu basatu pre documente, perceptiunile au fostu de 910 fl. 53 cr., ér' erogatele de 868 fl. 24 cr., prin urmare a resultatu venitu curatu de 42 fl. 25 cr., carele s'au transpusu la cass'a asociatiunei.

Deci dupa-ce amentitulu computu alu comitetului arangiatoriu s'au aflatu consunatoriu si esactu in tóte positiunile, referentele propune, a se aprobá si a dá respectivulu absolutoriu rationantiloru. (Nr. 70, 1877.)

Propunerea se primesce in totu coprinsulu.

§ 27. Dn. protop. I. V. Rusu, dupa-ce arata, cá prin staruinti'a dlui advocatu Georgiu Filep, cumu si prin zelós'a conclucrare a dlui canonicu Vas. Popu, s'au esoperatu venderea mosiei Galliane cu unu pretiu avantajos pentru asociatiune, propune, cá amentitiloru domni se li se esprime recunoscintia in scrisu, pentru zelosele servitii prestate cu asta ocaziune in interesulu scopuriloru culturali ale asociati. (Nr. 66, 1877) a se vedé si § 25 lit. e),

Propunerea se primesce cu acelu adausu, cá secretariatulu eruandu spesele, ce le-au avutu asociati. cu realisarea legatului Gallianu, se presenteze la prosim'a siedinti'a unu proiectu despre modalitatea punerei in lucrare a fundatiunei Galliane, basatu pre literile fundationali respective.

§ 28. Secret. raportéza, cumu-cá pre bas'a nouelor date procurate din partea biroului asociati. s'au facutu de nou pasi la locurile competente, pentru aprobarea alegerei dlui Emilu Picot cá membru onorariu alu asociatiunei. (Nr. 33, 67, 1877.)

Se iea spre scientia cu aprobare.

§ 29. Se presentéza script'a comitelui supremu Fr. Wächter din 3. Martiu a. c. Nr. prot. 142, prin carea se notifica, cumu-cá ministeriulu reg. ung. de interne prin emisulu din 27. Fauru a. c. Nr. 7626 a aprobatu alegerea dlui dr. Nicolau Mandrea membru la inalt'a curte de casatie in Bucuresci in calitatea de membru fundatore alu asociati. Totu-odata

secretariulu raportéza, cá din partea presidiului s'au si tramisu amentitului domnu membru fundatore respectiv'a diploma. (Nr. 56, 1877.)

Se iea spre scientia.

§ 30. Se presentéza script'a dlui secret. I., G. Baritiu de pres. 4. Martiu a. c., prin carea numitulu domnu, in urm'a recercarei pres. din 14. Febr. Nr. 42 se dechiara, cumu-cá primesce asupra-si insarcinarea de a elaborá unu proiectu de regulamentu pentru infintiarea sectiuniloru scientifice.

Se iea spre placuta scientia.

§ 31. Se presentéza testimoniale scol. pre sem. I. an. scol. 187⁶/₇, dela urmatorii stipendiati ai asociati si anume:

a) dela Vasilie Stinghe, scolariu in a III. classe la scól'a comerciale romana, carele a doveditu classe de progresu „fórté bunu;“

b) dela Aureliu Bunea, scolariu in a III. classe la scól'a reale romana din Brasiovu, carele a doveditu classe de progresu „fórté bunu;“

c) a lui Emiliu Viciu, scolariu in a III. classe la gimnasiulu din Muresiu-Osiorheiu, carele a doveditu classe de progresu „precelente.“ (Nr. 60 si 82 1877.)

Se iau spre scientia.

§ 32. Secretariulu pre bas'a informatiuniloru primite dela locuri competente arata, cá in despartimentulu cerc. alu Gherlei (XIII), inca in 1875 s'au fostu realesu subcomit. si de atanci nu se scie despre activitatea aceluia, fiindu-cá nu s'au substernutu inéóce procesele verbali resp.; deci avendu in vedere § 16 din regulamentu, propune a se cere in acestu obiectu desluciri dela resp. directoriu alu despartimentului. (Nr. 61, 1877.) (A se conferi si procesulu verbale de sub Nr. 52 § 22.)

Propunerea se primesce.

§ 33. Stipendiulu asociati. Ioanu Moga, elevu la scól'a de agricultura in Mediasiu, isi tramite testimoniulu scol. de pre sem. I. an. scol., 187⁶/₇, si cere a-i se conferi inca unu altu stipendiu vacantu, destinatu pentru elevii de agricultura. (Nr. 62, 1877.)

Producerea testimoniului scol. din carele se vede, cá numitulu stipendiatu a doveditu din studiale resp. progresu parte bunu parte indestulitoriu, se iea spre scientia, ér' in cátu pentru cererea'i relativa la conferirea unui altu stipendiu, se i se resolve, cumu-cá dupa ce adunarea gener. a fipsatu cuantulu de stipendiu destinatu pentru câte unu elevu de agricultura, comitetulu nu se afla in positiunea de a-i poté conferi si alu doilea stipendiu.

§ 34. Dn. directoriu alu despart. cerc. alu Reghinului sasescu (XVII), I. P. Maioru prin scripta din 10. Martiu a. c., cere a se rogá ordinariatele romane, ca se provóce prin cercularie pre preotimea subalterna, cá se concluce in interesulu incassarei tacselor restante dela membrii ordinari ai asociatiunei. (Nr. 65, 1877.)

Din caus'a oportunitátei, se amana pertractarea

meritoria a acestei cestiuni pana la alte tempuri si impregiurari mai favoritoare.

§ 35. Secretariat. arata, ca pre cale presidiale s'au cerutu respnsu la script'a comitetului din 10. Oct. 1876 Nr. 328 adresata vener. consistoriu mitrop. din Blasiu, in caus'a aflarei si indigitarei midiolóceloru recerute pentru infiintiarea unei scóle de fetitie in Campeni, cá astfeliu se se pòta raportá in astu obiectu la prosim'a adunare gen. amesuratu conclusiunii adunarei gen. trecute de sub Nr. prot. XLIII. (Nr. 71, 1877.)

Se iea spre scientia.

§ 36. Secretariat. aduce lu cunoscintia, cumu-cà presidiulu in conformitate cu conclusiunile adunarilor gen. din 1875, 1876 s'au aflatu indemnata a recercá de nou pre directiunile desp. cerc. si pre colectori, cá se raporteze in caus'a proyocariloru emise sub datulu 1. Dec. 1876 Nr. 384 pentru solvirea tacselor restante. (Nr. 72, 1877.)

Spre scientia.

§ 37. Directiunea despart. cerc. alu Blasiului (XX.), asterne procesulu verbale alu adunarei gen. cerc., tienuta la $13/25$ Fauru a. c. Din amentitulu procesu verbale intre altele resulta urmatóriele lucrari:

1. S'au alesu subcomitetulu despart. pre trieniulu urmatoriu, in persónele domniloru Const. Papfalvi directore, Ioane Antonelli, Alimpiu Blasianu, dr. Ioane Ratiu, Stéfanu Popu, Elia Chirila si Ludovicu Ciato, membrii ai subcomitetului p. 5, 6 si 7.

2. S'au luatú dispositiuni cu privire la tienerea de disertatiuni, dar mai alesu cu privire la apoteos'a, ce ar fi de a se tiené cu ocaziunea viitoriei adunarei gen. in Blasiu in memori'a fericitului mitrop. Siulatiu p. 10. (Nr. prot. ag. 73, 1877.)

Se iau spre scientia si subcomitetulu in persónele indigitate sub 1, se aproba:

§ 38. Dn. advocatu in Tasnadu, Georgie Filep sub datulu 14. Martiu a. c. raportéza in caus'a legatului lui Ioanu Kontz, si cere indrumari cu privire la ulterior'a sa procedere facia cu legatulu amentitu. (Nr. 74, 1877.)

Se decide a se rescrie numitului advocatu, ca in procederea sa facia cu realisarea pretensiuniloru asoc. basate pre dispositiuni testamentarie, se fia cu distincta considerare la legile in vigóre.

§ 39. Directiunea despart. cerc. alu Clusiului (X.) asterne procesulu verbale alu siedintiei subcomitetului din 25. Febr. a. c.

Din amentitulu procesu verbale, combinatu cu relatiunea directiunei din 15. Martiu a. c. resulta intre altele urmatóriale:

1. S'au luatú dispositiuni pentru impartirea proyocariloru emise din partea comitetului centrale, pentru incassarea tacselor restante p. 3.

2. Se dau deslucirile cerute prin script'a comitetului centrale din 14. Nov. 1876 Nr. 362 in caus'a fundatiunei parochului din Grindu, Nicolau Tamasiu. Din relatiunea directiunei se vede, cumu-cà numitulu

domnu a depusu la despartimentulu resp. o suma de 1000 fl. destinata ca fundatiune pentru studenti romani miseri fara destingere de confesiune, oblegandu-se acelasu totu-odata a mai adauge la acea suma in restimpu de 2 ani inca 1000 fl. si mai tardiu dóra si mai multu. Pentru elaborarea literiloru fundationali resp. s'au emisu si un'a comisiune p. 4.

3. Se substerne computulu cassei despart. pre an. 187 $\frac{5}{6}$. (Nr. prot. 75, 1877.)

Lucrarile subcomitetului de sub p. 1, 2, 3, se iau spre scientia cu aceea observare, cá se se atraga atentiunea subcomitet. asupra acelei impregiurari, ca dóra in interesulu asecurarei fundatiunei amentite sub p. 2 ar fi mai consultu, ca administrarea si manipularea aceleia se se conceda comit. centrale alu asociatiunei.

§ 40. Directiunea politiei din Gratiu, cu privire la script'a comit. din 24. Fauru a. c. Nr. 52 rescrie, cumu-cà nu se afla in positiune de a poté comunicá sentinti'a si actele relative la desfiintiarea societatiei romane de lectura „Sentinell'a romana;“ comunica inse unu protocolu in copia despre averea numitei societati, carea constá din 8 fl. 78 cr. si unu pacu de diuarie romane (Nr. 78, 1877.)

Script'a amentitei directiuni se iea spre scientia cu aceea, cá se se faca pasi pentru primirea baniloru si a diarielor respective.

§ 41. Se iau la pertractare lucrarile coprinse in procesele verbali ale siedintieloru subcomitetului din despart. cerc. alu Sibiului ddto. 26. Dec. 1876, 17. Fauru si 10. Martiu 1877. Din amentitele procese verbali se constata intre alte afaceri curente urmatóriele lucrari mai insemnate:

1. Se iau dispositiuni pentru infiintiarea agenturiloru comunali, cumu si pentru impartirea proyocariloru emise de cátra comit. centrale pentru incassarea tacselor restante dela membrii ord. ai asociat. p. 26, 27, 31.

2. Se cere dela comitetulu centrale comunicarea unui conspectu despre membrii noii intrati la asoc. cu finea fia-carui anu, p. 28.

3. Se iea scientia despre primirea de 160 fl. ce s'au asemnatu din partea comit. centrale spre scopurile culturali ale despartimentului si anume pentru tienerea de prelegeri practice din ramurile agriculturii, se dá cetire proiectului elaboratu spre acelu scopu, carele se substerne spre aprobare comitetului centrale; totu-odata se alegu si barbati de specialitate, insarcinati cu tienerea prelegeriloru amentite, p. 33, 35, 36, 37 si 41. (Nr. prot. 77 si 80, 1877.)

Lucrarile de sub p. 1, 2, 3 se iau spre placuta scientia, proiectulu elaboratu in caus'a tienerei prelegeriloru practice din ramurile agriculturii, se aproba in totu cuprensulu, cu acelu adausu, cá se se atraga atentiunea resp. subcomitetu asupra strinsei observari a §-lui 3 din statute, cumu si se se céra desluciri cu privire la p. 25 si 33 din procesele verbali, unde

in privința sumei primite dela asociatiune, este contradicere, resp. eróre.

§ 42. Directiunea despart. cerc. alu Siemleului (XI.) arata, că din caus'a recoltei slabe din an. tr., nu se pota încassá tacsele restante, speréza impregiurari mai favorítórie si promite totu succursulu posibilu. In fine, dupa ce unii membrii ai subcomit. s'au stramutatu cu locuinti'a din Simleu, indigéteza necesitatea reintregirei aceleia. (Nr. 80, 1877.)

Se iea spre scientia cu aceea, că se se recerce directiunea, a luá dupa potentia dispositiunile necesarie pentru reintregirea subcomitetului.

§ 43. Se presentéza urmatoriale carti daruite pre sém'a bibliotecii asociat. si anume:

1. Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde. Tom. XIII. bros. 3. Edit. Sibiu. 1877.

2. Századok a magy. történelmi társulat Közlönye, bros. 3. Edit. Budapest'a 1877.

3. Raportu gener. despre activitatea societatiéi „Petru Maioru.“ Budapest'a 1877.

Cartile donate se primescu pre langa expresiunea recunoscintei protocolarie si se predau dlui bibliotecariu spre a se interí in registrulu bibliotecii asociatiunei.

Verificarea acestui procesu verbale se concrede dloru membrii Dunc'a, Hanni'a si Romanu.

Sibiu, datulu de susu.

Iacobu Bolog'a   pentru secret.
presedinte.   Ioane V. Rusu.

S'au cetitu si verificatu. Sibiu 5. Aprilie 1877.

P. Dunc'a mp. V. Romanu mp. I. Hanni'a mp.

Ad Nr. 86 - 1877.

Publicarea baniloru incursi

la fondulu asociat. trans. dela siedinti'a comit. din 24. Fauru pana la siedinti'a aceleia din 3. Aprilie 1877.

Dela dn. parochu si v. protopopu in Borsi'a, Alesandru Lemény tacsá restante de membru ord. pre a. 187⁰/₁. 187¹/₂ si 187²/₃ 15 fl.

Dela dn. protopopu rom. gr. cat. in Mediasiu, Ioane Popescu, tacsá restante de m. ord. pre 187²/₃ si 187³/₄ 10 fl.

Dela dn. profes. in Sibiu, Ioanu Candrea tacsá de m. ord. pre 187⁵/₆ 5 fl.

Sibiu 3. Aprilie 1877.

Dela secret. asoc. trans.

Unu tesauru de poesia romanesca.

Cine nu cunósce poesile publicate ale reposatului Ioanu Baracu? Cine n'a cetitu „Arghiru si prea-frumós'a Elena“ si alte asemei poeme poporali? Ei bine, Ioanu Baracu inca nici pre diumetate n'a petrunsu in publicitate. La Rever. domnu protopopu I. alu Brasiovului, Iosifu Baracu, fiulu celebrului poetu po-

poralu, se mai afla inca unu tencu de manuscripte nepublicate de ale parintelui seu. Domnulu protopopu a avutu amabilitatea de a concrede acele manuscripte domnului I. Al. Lapedatu, ca se le copieze cu litere latine si se faca unu studiu criticu despre densele. Ar fi pecatu, cá unu astu-felu de tesauru de poesia se nu ajunga cátu mai curendu in manile publicului cetitoriu. De alta data vomu publicá o lista detaliata a tuturor scrieriloru remase dela Ioanu Baracu, alu carui nume va ilustrá pre viitoriu un'a din paginile cele mai frumóse ale istoriei literaturii romane.

BIBLIOGRAFIA.

A esitu de sub tipariu:

Gramatic'a limbéi romane. Part. II. sintactica de T. Cipariu. Premiata de Societatea academica romana. — Despre limb'a romana. Supplementu la sintactica, de T. Cipariu. — Sintactic'a se vende cu 2 fl., éra suplementulu cu 40 cr. v. a. Ambe se afla de vendiare: In Blasiu: la prof. I. M. Moldovanu, cátra care au se se adresese dnii librari, ce voiescu aluá in comisiune. In Brasiovu la librari'a Frank & Dressnandt. In Sibiu la librari'a Iulius Spreer. In Clusiu la librari'a Ioanu Stein.

Déca s'a simtitu la clerulu gr. catholicu romanescu lipsa ardiétoria de vre-o carté scientifica de specialitate, bine-scrisa, apoi aceea pe langa istori'a eclesiastica, era dreptulu canonicu. Unulu din cei mai laboriosi barbati eruditi, de care Blasiulu nici-odata nu a fostu lipsitu intr'un seculu intregu, publicá:

Institutiunile dreptului bisericescu, (eclesiasticu) cu respectu la disciplin'a vigente in provinci'a metropolitana greco-catholica de Alb'a-Iuli'a-Fagarasiu. Pentru alumnii de teologia si usulu clerului. De dr. Ioane Ratiu, profesoru de dreptulu si istori'a bisericesca in seminariulu archidiecesanu din Blasiu, si de religiune in gimnasiulu superioru din locu, asesoru la s. scaunu metropolitanu, si la tribunalulu matrimoniale de II. instantia pentru archidiecesa, membru in comisiunea scolastica archidiecesana, membru ordinariu la asociatiunea transilvana pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, fisicu consistoriale si presbiteru in archidieces'a greco-catholica de Alb'a-Iuli'a-Fagarasiu. Cu aprobarea veneratului ordinariatu metropolitanu. Blasiu 1877. Cu tipariulu seminariului archidiecesanu. Volumu 8-vo mare pag. 767. In fruntea opului sta una dedicatiune catra escel. sa archiepiscopu Ioanu Vancea si prefectiunea.

Acestu auctoru eruditu a mai publicatu si alte opuri, dara loculu antaiu ilu tiene acesta de acuma. (Pretilu 4 fl.)

(Va urma.)